
NOTITS

Udenrigsministeriet

Til: Folketingets Grønlandsudvalg Sag:/ 2017 - 2078 /
ID Nr.: 2426660

Cc: Miljø- og Fødevarerministeriet Bilag:
Energi-, Forsynings- og
Klimaministeriet
Sundheds- og Ældreministeriet

Fra: Udenrigsministeriet Dato: 01-07-2017

Emne: Statusnotat, Camp Century initiativer

I august 2016 udkom en artikel i Geophysical Research Letters, der peger på, at klimaforandringer i Grønland muligvis kan frigøre lagre af affald fra den nedlagte amerikanske Camp Century-base. Affaldet risikerer at blive frigivet, idet isen i Camp Century-området ifølge artiklen om cirka 150 år forventeligt vil være smeltet så meget, at det miljøfarlige affald, som pt. befinder sig under 30-75 meter is, bliver blotlagt. Der kan om godt 50 år være risiko for udsivning via smeltevandet.

Regeringen har, efter aftale med Naalakkersuisut, besluttet at igangsætte en række initiativer vedrørende Camp Century. Danske myndigheder er i løbende dialog med de grønlandske myndigheder om den nærmere tilrettelæggelse heraf.

Til Grønlandsudvalgets orientering findes nedenfor en status for de konkrete initiativer fra de involverede institutioner og styrelser.

Klimarelaterede undersøgelser

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet/GEUS har oplyst følgende:

Til vurdering af de klimamæssige aspekter af sagen, er der igangsat et undersøgelses og overvågningsprogram. Programmet omfatter indledende radaropmåling af Camp Century, karakterisering af sneens egenskaber i Camp Century-området samt udvidelse af den eksisterende klimamonitering til at omfatte området. Herved kan sne-afsmeltningen overvåges, og der kan på den baggrund udvikles computermødelser, som kan give et mere præcist estimat af, 1) hvornår der vil være risiko for udsivning af potentielt miljø- og sundhedsfarligt materiale gennem smeltevandet, og 2) hvornår det kan forventes, at basen bliver blotlagt. Projektet følger den oprindelige tidsplan med en ekspedition til Camp Century allerede i sommeren 2017.

Ekspeditionen er under forberedelse og den forventes at finde sted i perioden 12. juli til 9. august 2017, hvor et forskerhold på seks personer vil blive fløjet ind til Camp Century for i tre uger at foretage radarmålinger, målinger af sneens egenskaber samt opsætte en klimastation. Holdet består af tre forskere fra GEUS, en fra ASIAQ (Grønlands forundersøgelser) samt en amerikansk og en schweizisk konsulent. Feltarbejdet foregår med udgangspunkt i Thule Air Base.

Efter ekspeditionen vil der på basis af radarmålingerne blive lavet en kortlægning af udbredelsen og positioneringen af affaldet ved Camp Century. Kortlægningen forventes gennemført ved udgangen af 2017. Efterfølgende igangsættes modelstudiet til beregning af det potentielle tidspunkt for udsivning/blotlægning af Camp Century. De første resultater forventes offentliggjort ved udgangen af 2018. I de efterfølgende år vil opdateringer af disse resultater baseret på data fra overvågningen af Camp Century blive rapporteret.

Af hensyn til transparens om projektet er der etableret en hjemmeside, hvor alle planer, data, kort, rapporter og publikationer løbende vil blive gjort tilgængelige for offentligheden på <http://campcenturyclimate.dk>.

Radiologiske undersøgelser

Sundheds- og Ældreministeriet/Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen (SIS) har oplyst følgende:

Den danske regering har iværksat en undersøgelse til belysning af de mulige sundheds- og miljømæssige påvirkninger fra de radioaktive stoffer, der er udledt til isen i forbindelse med driften af den mobile atomreaktor ved Camp Century.

Undersøgelsen omfatter gennemgang af tilgængeligt arkivmateriale samt etablering af et prøvetagnings- og måleprogram som kan gennemføres i flere stadier, baseret på resultaterne af de forudgående undersøgelser. Prøvetagningsprogrammet omfatter prøvetagning fra indlandsisen ved Camp Century, samt ved relevante fjorde, hvor evt. smeltevand fra Camp Century kan tænkes at have fremtidigt udløb.

Såfremt der på baggrund af ovenstående aktiviteter er indikationer af, at der kan være sundheds- og miljøpåvirkning af betydning forbundet med det radioaktive niveau på Camp Century kunne yderligere undersøgelser, inklusiv dybdebøringer ned til det radioaktive spildevand der er udledt til indlandsisen overvejes i et senere stadie.

Gennemgang af arkivmateriale af samt prøvetagning ved Camp Century og i relevante fjorde er igangsat, og status på disse områder er summeret i det følgende.

Gennemgang af arkivmateriale:

Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen (SST/SIS) har gennemgået arkivmateriale om radiologiske undersøgelser på Camp Century, og er pt. ved at samle relevant information fra supplerende arkivmateriale som yderligere supplement til hidtil gennemgået dokumentation.

Det tilgængelige arkivmateriale har bekræftet viden om mængden af udledte radioaktive stoffer til indlandsisen og viser, at en målrettet prøvetagning fra niveauer i isen, der repræsenterer is-overfladen i perioden, hvor reaktoren var i drift, måske kan muliggøre sammenligning af (arkiv) måleværdier fra is-overfladen i denne periode med data fra prøvemateriale. På denne baggrund kan måledata i det øvrige arkivmateriale tolkes på et mere velfunderet grundlag og muligvis understøtte estimater af den samlede tilbageværende aktivitet, herunder den nuværende aktivitet i det spildevand, der er udledt til indlandsisen.

Prøvetagning ved Camp Century og i relevante fjorde:

For så vidt angår prøvetagning ved Camp Century, vil GEUS som del af de planlagte klimaundersøgelser ved Camp Century hjemtage prøver udtaget fra iskerner, som DTU Nutech vil analysere for indhold af radioaktive stoffer.

På baggrund af logistiske forhold udsættes prøveindsamling ved relevante fjorde til 2018. Dette vil endvidere gøre det muligt for GEUS at gennemføre modelberegninger af fremtidig materialetransport fra Camp Century og ud til kysten, og dermed bidrage til udpegning af relevante kyststrækninger til prøveindsamling.

Miljørelaterede undersøgelser

Miljø- og Fødevareministeriet v. Miljøstyrelsen har oplyst følgende:

Miljøstyrelsen har etableret kontakt til Departementet for Natur og Miljø i Nuuk med henblik på en kortlægning af, hvad der blev efterladt på Camp Century. Kortlægningsarbejdet igangsættes sideløbende med vurderingen af de klimamæssige aspekter, som om nogle år forventes at munde ud i en model for den fremtidige afsmeltning af indlandsisen over Camp Century. Planen er at sammenholde oplysninger om det efterladte på Camp Century med klimamodellen og på den baggrund vurdere en mulig kommende forurenings omfang samt miljø- og sundhedspåvirkning.

Der er etableret et samarbejde mellem Miljøstyrelsen i København og Departementet for Natur og Miljø i Nuuk, hvor parterne indledningsvist har udvekslet kendte referencer til oplysninger om Camp Century og drøftet rammerne for det kommende arbejde. På Udenrigsministeriets foranledning er der tidligere etableret kontakt til Department of Defence i Washington med henblik på at få oplysninger om Camp Century fra de amerikanske arkiver. Fra USA er det juni

2017 tilkendegivet til Udenrigsministeriet, at spørgsmålet om adgang til historiske akter og deraf følgende deklassificering af akterne p.t. er under behandling.

Miljøstyrelsen og Departementet for Natur og Miljø er enige om, at Danmark/Grønland fortsat skal forsøge at få oplysninger fra USA om, hvad der er efterladt på stedet samtidig med, at Danmark/Grønland selv søger at fremskaffe oplysninger om Camp Century. Parterne ønsker, bl.a. af ressourcemæssige årsager at tilknytte en eller flere eksterne rådgivere til at forestå fremskaffelse af oplysninger om Camp Century og miljømæssig vurdering af det efterladte. Arbejdet med at tilknytte ekstern rådgivning påbegyndes efter sommerferien. Dertil kommer på et senere tidspunkt et arbejde med at vurdere mulige miljø- og sundhedspåvirkninger.

Folkeretlig analyse

Udenrigsministeriet er ved at udarbejde en folkeretlig analyse af, om der eventuelt kan pålægges USA et folkeretligt ansvar for oprydning ved Camp Century.

Analysen omfatter bl.a. en gennemgang og vurdering af Forsvarsaftalen fra 1951, notevekslinger mellem USA og Danmark vedrørende Camp Century, Atomenergikommissionens vurderinger, tillægsaftaler til Forsvarsaftalen fra 1951, andre internationale aftaler af mulig relevans som f.eks. Forsvarsaftalen fra 1941 og NATO-SOFA-aftalen, drøftelser i den Permanente Komite, MoU'er, litteratur samt noter og notater mv. af mulig relevans.

Til brug for identificeringen af det relevante materiale har Udenrigsministeriet været i dialog med - og har udvekslet relevante dokumenter med - Grønlands selvstyre ved Repræsentationen her i København. Der findes dog ikke umiddelbart en klar oversigt over materiale, som måtte kunne være relevant, og det kan ikke udelukkes, at der kan findes yderligere relevant materiale.

Udenrigsministeriet er fortsat i gang med at gennemgå og vurdere det identificerede relevante materiale. Der er tale om en større proces, hvor grundighed i analysen er væsentlig, og også af den grund, bør en vurdering af analysens resultat vente til den endelige analyse foreligger.